

PRIORITY ZLÍNSKÉHO KRAJE V OBLASTI KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ V KRAJSKÉM AKČNÍM PLÁNU VZDĚLÁVÁNÍ

Kateřina Hařková, Centrum kariérového poradenství

Vřech 13 krajů České republiky v roce 2016 připravilo své Krajské akční plány rozvoje vzdělávání (dále KAP), které se prioritně vztahují k regionálnímu trhu práce a k inovacím. Jejich záměrem bylo na základě analýz a dat pojmenovat klíčové oblasti rozvoje vzdělávání v krajích s cílem zavést národní i krajské strategické priority do praxe škol, zvýřit kvalitu vzdělávání, využívat dlouhodobé plánování pro řízení škol, sdílet zkušenosti škol navzájem a rozvíjet partnerství různých subjektů. Každý KAP zahrnuje analýzu situace v regionu v tzv. povinných tématech intervencí, tj.:

- *Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativité;*
- *Podpora polytechnického vzdělávání (přirodovědné, technické a environmentální vzdělávání);*
- *Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů;*
- *Rozvoj kariérového poradenství;*
- *Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání;*
- *Podpora inkluze;*
- *Infrastruktura Sř a VOř.¹*

Kromě výře uvedených témat se KAPy (nepovinně) zaměřují i na oblast *Rozvoje výuky cizích jazyků, ICT kompetencí a Čtenářské a matematické gramotnosti*. Příprava, realizace a evaluace KAP je finančně podpořena z operačních programů, odbornou podporu realizátorům poskytuje díky projektu P-KAP (Podpora krajského akčního plánování) Národní ústav pro vzdělávání (NÚV).

Východisky KAPu Zlínského kraje jsou dvě analýzy. *Analýza potřeb v území* realizovaná s využitím krajských a dalších veřejně dostupných zdrojů, materiálů a dat popisuje vývoj a aktuální situaci ve Zlínském kraji. *Analýza potřeb škol* vychází z šetření, které v rámci projektu P-KAP realizoval NÚV od listopadu 2015 do ledna 2016 (dosběř v červnu 2016). Návratnost dotazníku administrovaného formou internetového dotazování byla na úrovni ČR 98 procent (100 procent ve Zlínském kraji). Podrobné výsledky této studie, jejíž druhý běh s upravenými prioritami proběhl v listopadu minulého roku, jsou k dispozici na stránkách projektu P-KAP².

Na základě výsledků uvedených analýz KAP rovněž definuje hlavní priority jednotlivých oblastí intervencí a návrhy jejich řešení. V tématu Rozvoje kariérového poradenství ve Zlínském kraji jde o:

¹ Zdroj: <https://www.nuv.cz/projekty/co-je-to-kap>

² Zdroj: <https://www.nuv.cz/p-kap/analyza-potreb-skol>

1. *Rozšíření a zkvalitnění kariérového poradenství s cílem zvyšovat šance na uplatnění absolventů škol na trhu práce, zahrnující vytvoření pozice kariérového poradce, tvorbu metodiky a realizaci vzdělávacích aktivit pro poradce, zajištění individuálního i skupinového poradenství pro žáky s respektem na žáky se specifickými potřebami, podporu spolupráce se zaměstnavateli či nákup diagnostických metod.*
2. *Rozvíjení informačního systému na podporu kvalifikovaného rozhodování s cílem poskytovat ucelené, kvalifikované informace o možnostech vzdělávání a zařazení do pracovního procesu, tedy rozšíření existujícího portálu Zkola.cz o modul zaměřený na svět práce a zaměstnavatele v regionu, doplněný např. online diagnostickými nástroji.*
3. *Vzdělávání kariérových poradců s cílem podporovat interní systémy kariérového poradenství na školách, včetně spolupráce a výměny informací se zaměstnavateli či podpory mezinárodní spolupráce.*
4. *Spolupráce rodičů a škol v kariérovém poradenství s cílem zapojovat rodiče do systému kariérového poradenství ve školách, zahrnující především informování rodičů o nabídce kariérového poradenství a možnostech potenciálních zaměstnavatelů, např. na webových stránkách školy, ale také výměnu příkladů dobré praxe spolupráce školy s rodiči.³*

Kromě samotné oblasti kariérového poradenství je však v kontextu tohoto článku relevantní pohled i na další prioritní témata a návrhy jejich řešení. Oblast *Podpory k podnikavosti, iniciativě a kreativitě u žáků a studentů středních a vyšších odborných škol* se dotýká tématu kariérových kompetencí a nutnosti jejich definování v českém kontextu: Do jaké míry se s kompetencemi k podnikavosti, iniciativě a kreativitě prolínají? A jak podpořit rozvoj (kariérových) kompetencí v rámci výuky? Důraz je také kladen na kontakt žáků a studentů s reálným světem, ať už formou besed, exkurzí, projektů, "fiktivních" či studentských firem. Provázanost výuky předmětů se souvisejícími kariérovými možnostmi může mít pozitivní vliv na motivaci žáků i jejich školní výsledky (Holman, 2014, s. 23). V této prioritní oblasti (podobně jako např. v *Podpoře polytechnického vzdělávání*) je také kladen důraz na zapojení mateřských škol, což v oblasti kariérového poradenství není akcentováno.

V prioritě *Podpora polytechnického vzdělávání* je mj. kladen důraz na environmentální témata, která jsou stále častěji skloňována také s ohledem na kariérový rozvoj jednotlivců. Vzhledem k aktuálním zprávám výzkumných organizací v oblasti životního prostředí (např. The Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC) se mohou stát environmentální aspekty našich kariér stále výraznějším prvkem kariérového poradenství. Současně se nabízí otázka o roli kariérových poradců při reflektování a/či nastolování těchto témat v kariérovém poradenství a vzdělávání.

Téma *Podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů* je s kariérovým poradenstvím úzce provázané, neboť informovanost o světě práce je klíčová pro kariérové rozhodování žáků. Současně je nutné vést spolu s žáky, rodiči a pedagogy dialog o

³ Realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje (2016). Návrh řešení. Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje.

budoucnosti světa práce, který se postupně stává realitou - nástup automatizace a mizení určitých profesí, prekarizovaná práce a ústup dlouhodobých stabilních pracovních míst, nutnost celoživotního vzdělávání, atp. Pro kariérové poradenství je v tomto ohledu výzvou hájit zájmy klienta - žáka cestou zmocňování a emancipace a přispívat k sociálně spravedlivějšímu světu.

Priorita *Rozvoj škol jako center dalšího profesního rozvoje* odkazuje k tématu celoživotního kariérového poradenství a ověřování a uznávání výsledků předchozího vzdělávání – tyto oblasti však leží mimo zaměření KAPu, který se v oblasti kariérového poradenství zaměřuje pouze na základní a střední školy. Rovněž v prioritě *Podpora inkluze* mají kvalitní poradenská pracoviště důležitou úlohu – v rámci prevence, intervence a advokacie s ohledem na potenciálně restriktivní nastavení systému. Dalšími příklady navrhovaných aktivit jsou podpora školních parlamentů nebo kvalitních volnočasových aktivit. Význam kariérového poradenství pro sociální inkluzi je rovněž stále častěji skloňované téma odborných diskuzí a mělo by v tomto kontextu být také chápáno.

Spolupráce relevantních aktérů je jedním z navrhovaných řešení všech uvedených priorit, např. sdílení dobré praxe mezi školami, vzájemná spolupráce škol různého stupně a spolupráce se zaměstnavateli, neziskovými organizacemi či mezinárodní spolupráce. Řada prioritních oblastí deklaruje nutnost vzniku samostatné pozice (kariérový poradce, koordinátor Environmentální vzdělávání, výchovy a osvěty, pracovník zodpovědný za podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity), která však nevyřazuje ostatní pedagogy z podílu na rozvoji daných témat. Naopak znamená výzvu pro zodpovědnou osobu, jak nastavit komunikaci a spolupráci v rámci celého pedagogického týmu. Vzhledem k provázanosti jednotlivých témat i návrhů jejich řešení je tedy výzvou hledání společných cest pro rozvoj všech vytyčených oblastí, které budou srozumitelné pedagogům, žákům i širší veřejnosti.

Realizaci stanovených priorit v rámci KAP se snaží naplnit implementační projekty, které v jednotlivých krajích realizují odborné týmy. Od 1. 4. 2018 realizuje rovněž Zlínský kraj projekt *Implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje* (IKAP), v rámci kterého vzniklo v září 2018 ve Zlíně Centrum kariérového poradenství, jež nabízí potenciálním zájemcům z řad pedagogů či vedení škol bezplatné konzultace v oblasti kariérového poradenství. V lednu tohoto roku zájemci z řad poradců zahájili účast na dlouhodobém akreditovaném vzdělávání, které se zaměřuje na širokou škálu témat: informace z trhu práce, využití dostupných diagnostických nástrojů, komunikace s rodiči i kolegy v rámci pedagogického týmu. Díky projektu budou moci pedagogičtí pracovníci škol využít také připravované metodiky. Důležitou součástí aktivit IKAP je rovněž síťování školních kariérových poradců Zlínského kraje, např. v rámci tzv. diskuzních platforem – otevřených setkání na různá odborná témata. Žákům, rodičům i pedagogům bude určena informační platforma kariérového poradenství na portálu Zkola.cz. Zkušenosti z realizovaného projektu IKAP budou výchozím bodem pro navazující IKAP II, jehož aktivity budou reagovat na zjištěné potřeby poradců Zlínského kraje.

S ohledem na postupující odborný rozvoj kariérového poradenství, porozumění kariéře i současné a budoucí změny na trhu práce, se v kontextu realizace aktivit zaměřených na

kariérové poradenství ve všech krajích ČR, zdá být znovu aktuální hledání společného porozumění kariérovému poradenství, jeho smyslu a cílům. Realizace těchto projektů může být příležitostí pro obnovení odborné diskuze ke kariérovému poradenství, ať už na úrovni Národního poradenského fóra, mezikrajské spolupráce či neformálního setkávání zapojených aktérů.

Zdroje:

Holman, J. 2014. Good Career Guidance. The Gatsby Charitable Foundation. Dostupné zde:

<https://www.gatsby.org.uk/uploads/education/reports/pdf/gatsby-sir-john-holman-good-career-guidance-2014.pdf>

NÚV: Podpora krajského akčního plánování (P-KAP). Dostupné zde: <https://www.nuv.cz/p-kap>

NÚV: Národní projekty. Podpora krajského akčního plánování (P-KAP). Dostupné zde:

<https://www.nuv.cz/projekty/co-je-to-kap>

Realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje (2016).

Dostupný zde: <https://www.kr-zlinsky.cz/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-cl-4067.html>

Text vznikl ve spolupráci se specialistkami Centra kariérového poradenství Janou Galovou, Adélou Musilovou a Jarmilou Peterkovou v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje je podporován z Evropských strukturálních a investičních fondů. Registrační číslo projektu CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008497.

Citujte ako:

HAŠKOVÁ, Kateřina. (2019). Priority Zlínského kraje v oblasti kariérového poradenství v krajském akčním plánu vzdělávání. In: *Kariérové poradenstvo v teórii a praxi* [online], 2019 (15), 44 – 47. DOI: <<https://www.euroguidance.sk/>> ISSN 1338-8231